

потеряли аграрники в то время. Возможно, что потери были намного меньше, чем прибыли. Нужно понять, что чаще всего нас пытаются заставить поверить в то, что на самом деле не так, как оно есть. Раньше сложно было себе представить, насколько эффективно можно контролировать спрос с помощью средств массовой информации. Ввиду того, что украинская государство не блещет высокоразвитым законодательством, а предприниматели хотят заработать деньги любой ценой, наша страна является рассадником коррупции. Обман потребителей таким путем не карается законом. Украинский бизнес и политика находятся в непосредственной близости, поэтому ожидать завуалированной лжи от этого тандема можно вполне вероятно.

В целом, парадокс Гиффена может возникнуть и не суррогатным путем, однако в последнее время это явление вызывается искусственно. Эффект Гиффена наблюдается редко в странах с ярко выраженным промышленным сектором, там, где доля товаров потребления не такая высокая по сравнению с другими. В постиндустриальную эпоху мы в ожидании серьезного шага - перейти к капиталистическому обществу, а, как всем известно, капиталистическое общество, в частности американское, очень зависит от товаров потребления. Постсоветские государства стремятся к тому же уровню жизни, что и на западе, с единственным отличием – они пытаются достичь этого, постоянно нарушая законы и нормы развитого общества. Следовательно, нужно знать, что действие продавца по отношению к покупателю может строиться на предумышленном обмане.

ГЕНЕЗИС ТЕОРЕТИЧНОЇ ПАРАДИГМИ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

*Нікіфорова І.І., аспірант кафедри державної політики та управління
політичними процесами, Національна академія державного управління
при Президентові України, м. Київ, Україна*

Конкуренція, як боротьба між індивідами, групами або суспільствами, базується та тому, що люди ніколи не зможуть повністю задовольнити свої бажання. Тому особливістю конкурентних відносин є те, що до останніх залучаються усі члени суспільства для реалізації індивідуальних потреб та інтересів, які так чи інакше суперечать. Головна причина цих суперечностей – обмеженість і нерівномірний розподіл цінностей (ресурсів).

Дослідники закономірностей суспільного розвитку з позицій системного підходу В. Попов та І. Крайнюченко зазначають, що залежно від видів ресурсів, конкуренція може бути економічною, інформаційною та політичною [4].

Іншими словами, економічна конкуренція - це одна із складових більш загального явища – соціальної конкуренції, яку Людвіг фон Мізес називає «прагненням індивідів досягти найбільш сприятливого становища у системі суспільного співробітництва» і яка «притаманна будь-якій суспільній організації» [3].

Серед зарубіжних та вітчизняних наукових розвідок історичну послідовність розгортання конкуренції, як соціального явища, найбільш вдало представлено О. Александровою. Взявши за основу запропоновані теоретиками постіндустріального суспільства Д. Беллом та Е. Тоффлером концептуальні засади поділу етапів розвитку людської цивілізації на доіндустріальну, індустріальну та постіндустріальну, О. Александрова зазначає, що в доіндустріальному суспільстві, для якого була притаманною боротьба за територію з найбільш привабливими природними умовами існування (первісне суспільство), за захоплення рабів, здобичі й території (рабовласницький лад) та землю (феодалізм), лише створились передумови конкуренції, а її безпосередній розвиток почався в індустріальну епоху. За результатами дослідження специфіки впливу конкуренції на функціонування соціуму у конкретний період часу, з урахуванням рівня технологічного розвитку, О. Александрова виокремлює два етапи генезису конкуренції – індустріальний та постіндустріальний або інформаційний.

Індустріальний етап розвитку конкуренції (із XVII-XVIII століть до останньої чверті XX століття) характеризується її домінуванням у торгівлі і виробництві. Конкуренція виступила однією з причин Великих географічних відкриттів, освоєння нових територій, що спричинило посилення конкурентної боротьби за використання природних ресурсів [1, с. 6].

Водночас до кінця XVIII ст. конкуренція не була предметом систематичного дослідження вчених-економістів. Тенденції ліквідації спадкових та станових привілей, а також утвердження у низці країн принципів демократії та ринкової економіки послужили історичними передумовами введення терміну «конкуренція» до наукового обороту. Вперше це зробив засновник школи фізіократів Ф. Кене (1694-1774 роки), а теоретико-методологічні засади наукових досліджень економічної конкуренції закладено у працях представників класичної та неокласичної економічних шкіл.

З кінця XVIII століття і дотепер теоретична парадигма економічної конкуренції зазнала неодноразових трансформацій, відображених у різноманітних концепціях і моделях у відповідності з певними етапами суспільного розвитку. Сучасний дослідник розвитку теорії конкуренції О. Архіпов на підставі проведеного аналізу дії основних її інструментів та їх еволюції встановив п'ять етапів у напрямку трансформації теоретико-методологічних підходів дослідження цієї категорії в історії економічної думки

– від ціни у класичній політичній економії до пріоритетної ролі нецінових інструментів, до яких, зокрема, відноситься якість товару та обслуговування споживача, вибір методу виробництва, вибір продукції, тактика її збуту, реклама, використання інновацій та новітніх технологій [2, с.15-23, 45-75].

Окрім теоретико-методологічного базису дослідження проблеми конкуренції, цінність наукових здобутків індустріальної епохи полягає ще й у тому, що у міру накопичення досвіду вивчення конкуренції, як економічної категорії, уявлення про неї поступово розширювались і зрештою перетнули межі ринкових механізмів. Як зазначає О. Александрова, характерною особливістю розвитку конкуренції у цей період стало її поширення на всі сфери життєдіяльності суспільства, а також створення нових важелів її регулювання – правових норм (антимонопольне законодавство) та соціальних інституцій. На етапі становлення інформаційного суспільства, який триває дотепер, конкуренція зводиться до пріоритетного володіння інформацією, фінансами та енергетичними ресурсами [1, с. 6].

Список літератури:

1. Александрова О.С. Конкуренція як принцип суспільного розвитку: соціально-філософський аналіз : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.03 «Соціальна філософія та філософія історії» / О.С. Александрова. – Сімферополь, 2004. – 11 с.
2. Архипов А.М. Формирование и развитие теории конкуренции в истории экономической мысли : автореф. дис. на соискание науч. степени кандидата эк. наук : спец. 08.01.00 «Экономическая теория» / А.М. Архипов. – М., 2008. – 26с.
3. Мизес Л. Человеческая деятельность: Трактат по экономической теории [Електронний ресурс] / Л. Мизес. – Челябинск. : Социум, 2005. – 878 с. - Режим доступу : <http://socioline.ru/book/lyudvig-fon-mizes-chelovecheskaya-deyatelnost-traktat-po-ekonomicheskoy-teorii#attachments>.
4. Попов В. Политическая системология [Електронний ресурс] / В. Попов, И. Крайнюченко. – Пятигорск. : Издательство ПГГТУ, 2011. – 136 с. - Режим доступу : <http://holism.narod.ru/PoliticalSystemology.htm>.

РОЗВИТОК ТЕОРІЇ СПОЖИВАННЯ ТА ЗАОЩАДЖЕННЯ ПІСЛЯ КЕЙНСА

Піскун А.В., аспірант кафедри статистики, Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна

При аналізі сучасної динаміки національного доходу та його структури значну увагу приділяють саме теорії споживання та заощадження